

ΑΠΟ ΤΗΝ ANNA ΖΑΡΙΦΗ

ΚΩΣΤΗΣ ΒΕΛΩΝΗΣ, Ανακατασκευή της μακέτας του μνημείου του Vladimir Tatlin για την Τρίτη Διεθνή ως ένα εργαλείο για την οικιακή ζωή, 2010

MOATAZ NASR, Merge and Emerge, 2011

Η φετινή Μπιενάλε αντικατοπτρίζει μια εντυπωσιακή κινητοποίηση και δικτύωση ανάμεσα σε πολιτιστικούς

φορείς της χώρας μας και του εξωτερικού, η οποία αναπτύσσεται μέσα από εκθέσεις που συνδέονται θεματικά και αισθητικά με το αρχαιολογικό και το ιστορικό παρελθόν της Θεσσαλονίκης.

IMRAN QURESHI, Moderate Enlightenment, 2009

THOMAS DWORZAK

BRUCE NAUMAN, Η Μερική Αλήθεια, 1997

IKONOTV

STEVEN C. HARVEY, By Their Vehicles Shall Ye Know Them, 2011

3η Μπιενάλε Θεσσαλονίκης

Στη διασταύρωση με το καινούργιο

Πέντε μουσεία και πέντε ιστορικά μνημεία της Θεσσαλονίκης μιλούν για «τον γκρεμό και το ρέμα» της εποχής μας.

PARTIAL TRUTH

Μπορεί να ακούγεται παράδοξο, αλλά στη Θεσσαλονίκη οι άνθρωποι της τέχνης σχεδιάζουν το μέλλον. Με γενικό τίτλο «Παλιές διασταυρώσεις - Make it new», που θα λειτουργήσει ως «ομπρέλα» και για τις δύο επόμενες διοργανώσεις, δηλαδή μέχρι και το 2015, άνοιξε η 3η Μπιενάλε της Θεσσαλονίκης. Στο επίκεντρο η πόλη της Θεσσαλονίκης και ένα δίκτυο που αντικατοπτρίζει την πολυπολιτισμική ταυτότητά της, αγκαλιάζοντας τη Μεσόγειο και τη Μέση Ανατολή, τους ανθρώπους, τις κοινότητες και την καλλιτεχνική δημιουργία, όπως αυτή γεννιέται σε αστατούς καιρούς, στις παρούσες κοινωνικοπολιτικές συνθήκες της ευρύτερης περιοχής.

Την επιμέλεια του κεντρικού προγράμματος, που έχει τίτλο «Ο γκρεμός και το ρέμα», έχουν αναλάβει οι Paolo Colombo, Μαρίνα Φωκίδη και Mahita El Bacha Urieta, ενώ πολλές είναι και οι δράσεις που παράλληλα προγράμματος, με εκθέσεις συνεργαζόμενων μουσείων, το Διεθνές Εργαστήριο Νέων Καλλιτεχνών «Domino», το Φεστιβάλ Performance, με τιμώμενο πρόσωπο τη Γαλλίδα πρωτοπόρο καλλιτέχνη Ορλάν, και ένα συμπόσιο. Τι διεύθυναν ολόκληρης της Μπιενάλε έχει η πρόεδρος του Κρατικού Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης Κατερίνα Κοσκινά.

Η φετινή διοργάνωση συμμετέχει στο πρόγραμμα «Θεσσαλονίκη: Σταυροδρόμι πολιτισμών» του υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού. Φωτεινό παράδειγμα για τις δύσκολες εποχές που ζούμε το γεγονός πως η Μπιενάλε αντλεί χρηματοδότηση από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Μακεδονία-Θράκη 2007-2013 του ΕΣΠΑ και την Ευρωπαϊκή Ένωση.

«Μην ξεχνάτε ότι η χρηματοδότησή μας γίνεται

τα μέσω του ΕΣΠΑ και οι διαδικασίες αποπληρωμής δεν είναι φτιαγμένες για καλλιτεχνικούς φορείς όπως οι δικό μας, που δεν έχουν την απαραίτητη διάρθρωση και στελέχωση για να τις διαχειριστούν. Άλλωστε δεν πρόκειται για ελαστικές διαδικασίες. Εμείς πρέπει να προσαρμοστούμε, κι αυτό σε πολλές περιπτώσεις δεν είναι καθόλου εύκολο» τονίζει ο Ντίνης Ζαχαρόπουλος, καλλιτεχνικός διευθυντής του Μακεδονικού Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης, ο οποίος μετείχε στην οργανωτική επιτροπή της παράλληλης έκθεσης «Roaming images: Διασταυρώσεις του ελληνικού & αραβικού πολιτισμού μέσα από το βλέμμα σύγχρονων καλλιτεχνών» και στη διεθνή επιτροπή που επέλεξε τους τρεις επιμελητές.

«Η φετινή Μπιενάλε είναι πραγματικά αξία συγχαρητηρίων, τόσο γιατί όλοι οι φορείς συνεργάστηκαν υποδειγματικά όσο και γιατί δεν επιτρέψαμε στα προβλήματα—που, πιστέψτε με, υπήρχαν— να φανούν και να επηρεάσουν την έκθεση. Είναι μία πραγματικά συλλογική επιτυχία, στην οποία σημαντικό ρόλο έπαιξε η κίνηση των πέντε μουσείων της Θεσσαλονίκης» συνεχίζει, αναδεικνύοντας τη σημασία της πρωτοβουλίας συνεργασίας των πέντε βασικών πολιτιστικών φορέων της πόλης: του Αρχαιολογικού Μουσείου Θεσσαλονίκης, του Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού, του Τελλόγιου Ιδρύματος Τεχνών, του Μακεδονικού Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης και του Κρατικού Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης.

«Πέρα από την αμιγώς καλλιτεχνική διάσταση της έκθεσης, θεωρώ ότι η φετινή Μπιενάλε είναι πολύ καλά δομημένη μέσα στην πόλη, κι αυτό οφείλεται φυσικά στους τρεις επιμελητές, και ιδιαίτερα στην περσική και τη γνώση του Paolo Colombo, αλλά και στον τρόπο με τον οποίο τα μουσεία υποστήριξαν τη διοργάνωση, με όλες τους τις δυνάμεις» λέει ο Ντίνης Ζαχαρόπουλος.

Ο τίτλος του κεντρικού προγράμματος «Ο γκρεμός και το ρέμα» λειτουργεί ως «κλειδί» για την κατάσταση στην οποία βρίσκεται η χώρα μας. Η 3η Μπιενάλε Θεσσαλονίκης, μέσα από ένα καλοδουλεμένο δίκτυο επαφών και ανταλλαγής, επιδιώκει να μεταφέρει «την αίσθηση του εύθραυστου και του επικίνδυνου, που κυριαρχούν στις ευρύτερες πολιτικές που ασκούνται στο χώρο της Μεσογείου αλλά και στην ψυχολογία του ίδιου του ατόμου», και μάλιστα τη χρονιά της Αραβικής Άνοιξης.

Η φετινή Μπιενάλε αντικατοπτρίζει μια εντυπωσιακή κινητοποίηση και δικτύωση ανάμεσα σε πολιτιστικούς φορείς της χώρας μας και του εξωτερικού, η οποία αναπτύσσεται μέσα από εκθέσεις που συνδέονται θεματικά και αισθητικά με το αρχαιολογικό και το ιστορικό παρελθόν της Θεσσαλονίκης. Εκτός από τα πέντε μουσεία, το πλέγμα και το πνεύμα συνεργασίας αξιοποιεί μνημεία όπως το Α-λατζά Ιμαρέτ, το Γενί Τζαμί, το Μπέν Χαμάμ, το Επταπύργιο—οι παλιές φυλακές—την Κάβα Μπιάνκα και φυσικά το Κέντρο Σύγχρονης Τέχνης στην Αποθήκη Β1 του Λιμανιού. Καθένας από τους χώρους «αποτελεί ένα επεισόδιο σε μια συνολική αφήγηση». Οι καλλιτέχνες και τα έργα επιλέχθηκαν ειδικά για κάθε «επεισόδιο», για κάθε χώρο, με βάση την ιστορία και τη θέση κάθε κτιρίου στη σύγχρονη καθημερινότητα της πόλης, αποβλέποντας στο διάλογο ανάμεσα στο παλιό και το καινούργιο.

Παράδειγμα, η κεντρική έκθεση στη Μονή Λαζαριστών, όπου εδράζεται το Κρατικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης και η περίφημη συλλογή Κωστάκη, με τίτλο «Θεματικές επιλογές από τη συλλογή Κωστάκη του ΚΜΣΤ».

«Οι επιμελητές θέλησαν να δώσουν μέσα από την κάθε έκθεση το ιστορικό και αρχιτεκτονικό στίγμα σε κάθε χώρο» λέει η διευθύντρια του Κρα-

τικού Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης Μαρία Τσαντά-νογλου, που επιμελήθηκε την έκθεση. «Επιμεληθήκαμε μια έκθεση στην οποία σύγχρονοι καλλιτέχνες "συνομιλούν" με έργα της συλλογής. Πρόκειται για ένα διάλογο ανάμεσα στα έργα της συλλογής και σύγχρονα έργα που πρότειναν οι τρεις επιμελητές, μέσα από μικρές θεματικές ενότητες». Στο ισόγειο της Μονής, μια μικρότερη έκθεση είναι αφιερωμένη στις τέχνες πέραν των εικαστικών (μουσική, θέατρο, κινηματογράφος, ποίηση, αρχιτεκτονική), αναδεικνύοντας τις συνέργειες και την οργανική σύνθεση την περίοδο της Ρωσικής Πρωτοπορίας.

«Θεωρώ πως έχει ενδιαφέρον να τοποθετούμε έργα των καλλιτεχνών της Ρωσικής Πρωτοπορίας—οι οποίοι μίλησαν για την απόλυτη ρήξη και το σημείο μηδέν στην τέχνη—με σύγχρονα έργα. Ο διάλογος με το παρελθόν, με ό,τι είναι επίκαιρο αλλά και με αυτό που έρχεται, είναι ιδιαίτερα γόνιμος».

Χαρακτηριστικό παράδειγμα για τον τρόπο με τον οποίο προσεγγίσει η Μαρία Τσαντάνογλου τη «συνομιλία» ανάμεσα στα έργα είναι η έκθεση του Hrair Sarkissian, στην οποία οι φωτογραφίες εγκαταλειμμένων χώρων της Αρμενίας «συνομιλούν» με μια ενότητα της συλλογής με πορτρέτα.

Μια άλλη ιδιαίτερη στιγμή διασύνδεσης είναι και η παρουσίαση έργων και οπτικοακουστικού υλικού από τη δουλειά του γνωστού Φλαμανδού καλλιτέχνη Jan Fabre, με αφορμή τη συμμετοχή του ΚΜΣΤ στην παρουσίαση του νέου έργου του στην 54η Μπιενάλε της Βενετίας με τίτλο «Pietas».

INFO: Η 3η Μπιενάλε Θεσσαλονίκης θα διαρκέσει μέχρι τις 18 Δεκεμβρίου. Το πλήρες πρόγραμμα των κεντρικών και των παράλληλων δράσεων μπορείτε να το βρείτε στην επίσημη ιστοσελίδα της Μπιενάλε www.thessalonikibiennale.gr/.